

vestitorul

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 iunie

Seria I, Anul XX, Nr. 12 (260), 2015

prima spovadă și Împărtășanie sol emnă I a ghenci

Din sumar:

Alocuțiunea Papei Francisc la rugăciunea *Angelus* - pag. 3;

Președintele României i-a înmânat Preafericitului Cardinal Lucian "Steaua României" - pag. 4; Discursul Domnului Klaus Iohannis în catedrala din Blaj - pag.5

Mesajul Preasfinției Sale Virgil adresat Preafericitului Lucian cu prilejul celor 25 de ani de episcopat

”Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut pe doi frați, ... Și le-a zis: «Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni». Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El” (Mt. 4, 18-20).

Preafericirea Voastră,

25 de ani de la consacrarea întru Episcopat a Părintelui Lucian Mureșan: Domnul ”v-a chemat” și ”v-a făcut” pescar pe Marea Galileii Bisericii noastre.

25 de ani în care, precum Apostolii, ați ”mers după El” ... Domnul v-a luat din lume pentru a vă da lumii ca ”Pescar”!

25 de ani de pescuire miraculoasă – vor fi alții care vor face bilanțul – Domnul deja îl știe din momentul când ”v-a chemat”!

25 de ani de episcopat ... dăruți Domnului și lumii ... din iubire și cu iubire!

”Binecuvântat fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Cristos (Ef 1,3) ...” pentru că ni l-a dăruit nouă pe Preafericitul Lucian ca Părinte, frate și prieten – ”Pescar”!

Întru mulți ani, Stăpâne!

Vă doresc tot binele Preafericirea Voastră și vă îmbrățișez în Domnul.

+ Virgil BERCEA

vestitorul

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Ioan Măgherușan

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Vizită pastorală la Lodi și Torino

PSS Virgil Bercea a făcut o vizită pastorală la Lodi și Torino de Sărbătoarea Rusaliilor latine 23-25 mai 2015, la invitația Excelenței Sale Maurizio Malvestiti.

La Lodi a celebrat Sfânta Liturghie în Catedrală și a administrat Sfântul Mir în câteva parohii. La Torino a fost invitat de Părintele Viorel Hancu, parohul greco-catolic, cu care a celebrat Sfânta Liturghie în biserica Sfântul Mihail, au vizitat și s-au rugat în fața Sfântului Giulgiu expus în Capela Catedralei și l-au vizitat pe Arhiepiscopul de Torino, Excelența Sa Cesare Nosiglia.

La Milano a făcut o vizită la Consulul României la Milano, la George Bologan, și s-a întâlnit cu Părintele Protopop Robert Popa, responsabil pentru greco-catolicii din Lombardia.

Biroul de presă

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* Împărăția lui Dumnezeu cere colaborarea noastră

14.06.2015

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Evanghelia de astăzi este formată din două parabole foarte scurte: cea a seminței care încolțește și crește singură și cea a grăuntelui de muștar (cf. Marcu 4,26-34). Prin aceste imagini luate din lumea rurală, Isus prezintă eficacitatea Cuvântului lui Dumnezeu și exigențele Împărăției Sale, arătând motivele speranței noastre și ale angajării noastre în istorie. În prima parabolă, atenția este îndreptată asupra faptului că sămânța, aruncată în pământ, încolțește și se dezvoltă singură, fie că agricultorul doarme fie că veghează. El este încrezător în puterea internă a seminței însăși și în fertilitatea terenului. În limbajul evanghelic, sămânța este simbol al Cuvântului lui Dumnezeu, a cărui rodnicie este amintită de această parabolă.

Așa cum sămânța umilă se dezvoltă în pământ, tot așa Cuvântul acționează cu puterea lui Dumnezeu în inima celui care-l ascultă. Dumnezeu a încredințat Cuvântul său pământului nostru, adică fiecăruia dintre noi cu umanitatea noastră concretă. Putem să fim încrezători, deoarece Cuvântul lui Dumnezeu este cuvânt creator, destinat să devină „bob plin în spic” (v. 28). Acest Cuvânt, dacă este primit, aduce cu siguranță roadele sale, pentru că însuși Dumnezeu îl face să încolțească și să se coacă pe căi pe care nu întotdeauna le putem verifica și într-un mod pe care noi nu-l știm (cf. v. 27).

Toate acestea ne fac să înțelegem că Dumnezeu este mereu cel care face să crească Împărăția Sa – pentru aceasta ne rugăm atât de mult „să vină împărăția Ta” – El e cel care o face să crească, omul este colaboratorul Său umil, care contemplă și se bucură de acțiunea creatoare divină și așteaptă cu răbdare roadele. Cuvântul lui Dumnezeu ne face să creștem, dă viață. Și aici aș vrea să vă amintesc încă o dată importanța de a avea Evanghelia, Biblia, la îndemână – Evanghelia mică în geantă, în buzunar – și să ne hrănim în fiecare zi cu acest Cuvânt viu al lui Dumnezeu: a citi în fiecare zi un text din Evanghelia, un text din Biblie. Nu uitați niciodată aceasta, vă rog. Pentru că aceasta este forța care face să încolțească în noi viața Împărăției lui Dumnezeu.

A doua parabolă folosește imaginea grăuntelui de muștar. Deși este cea mai mică dintre toate semințele, este plină de viață și crește până devine „mai mare decât toate legumele” (Marcu 4,32). Și așa este Împărăția lui Dumnezeu: o realitate omenește mică și aparent irelevantă. Pentru a intra să facem parte din ea este nevoie să fim săraci în inimă; să nu ne încredem în propriile capacități, ci în puterea iubirii lui Dumnezeu; să nu acționăm pentru a fi importanți în ochii lumii, ci

prețioși în ochii lui Dumnezeu, care îi iubește pe cei simpli și umili. Când trăim astfel, prin noi intră năvalnic forța lui Cristos și transformă ceea ce este mic și modest într-o realitate care face să fermenteze întreaga masă a lumii și a istoriei.

Din aceste două parabole ne vine o învățătură importantă: Împărăția lui Dumnezeu cere colaborarea noastră, dar este mai ales inițiativă și dar al Domnului. Lucrarea noastră slabă, aparent mică în fața complexității problemelor lumii, dacă este inserată în cea a lui Dumnezeu, nu se teme de dificultăți. Victoria Domnului este sigură: iubirea Sa face să răsară și va face să crească orice sămânță de bine prezentă pe pământ. Acest lucru ne deschide la încredere și la speranță, în pofida dramelor, nedreptăților, suferințelor pe care le întâlnim. Sămânța binelui și a păcii încolțește și se dezvoltă, pentru că o face să se coacă iubirea milostivă a lui Dumnezeu. Sfânta Fecioară, care a primit ca „pământ rodnic” sămânța Cuvântului divin, să ne susțină în această speranță care nu ne dezamăgește niciodată.

După *Angelus*, Sfântul Părinte a spus următoarele:

Iubiți frați și surori,

Astăzi este Ziua Mondială a Donatorilor de Sânge, milioane de persoane care contribuie, în mod tăcut, la ajutarea fraților în dificultate. Tuturor donatorilor le exprim apreciere și îi invit în special pe tineri să urmeze exemplul lor. Vă salut pe voi toți, dragi romani și pelerini: grupuri parohiale, familii și asociații. Îndeosebi salut credincioșii veniți din Debrecen (Ungaria), din Malta, din Houston (Statele Unite) și din Panama; și din Italia, pe credincioșii din Altamura, Angri, Treviso și Osimo. Un gând special se îndreaptă spre comunitatea românilor catolici care trăiesc la Roma și spre copiii de la Mir din Cerea.

Salut grupul care amintește toate persoanele dispărute și îi asigur de rugăciunea mea. De asemenea, sunt aproape de toți muncitorii care apără în mod solidar dreptul la muncă, un drept care este drept la demnitate! Așa cum s-a anunțat, joia viitoare va fi publicată o Enciclică despre îngrijirea creației. Vă invit să însoțiți acest eveniment cu o atenție reînnoită față de situațiile de degradare a mediului, dar și de recuperare, în propriile teritorii. Această Enciclică este adresată tuturor: să ne rugăm pentru ca toți să poată primi mesajul său și să crească în responsabilitatea față de casa comună pe care Dumnezeu ne-a încredințat-o tuturor. Vouă tuturor vă doresc o duminică frumoasă. Și, vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere!

Președintele României i-a înmănat Preafericitului Cardinal Lucian decorația „Steaua României”

Sâmbătă, 6 iunie 2015, Președintele României, domnul Klaus Iohannis, a vizitat Blajul. Cu această ocazie, la ora 12,20, a asistat în Catedrala Arhiepiscopală Majoră „Sfânta Treime” la un Te-Deum, unde a fost primit de Preafericitul Cardinal Lucian Mureșan, însoțit de PS Mihai, Episcopul Eparhiei „Sf. Vasile cel Mare” de București și de PS Claudiu, Episcopul Curiei Arhiepiscopiei Majore. Vizita Președintelui Klaus Iohannis s-a încheiat la sediul Curiei Arhiepiscopiei Majore, din Piața 1848, unde i-a înmănat, într-un cadru privat, Preafericitului Cardinal Lucian Mureșan Ordinul National „Steaua României” în grad de Ofițer.

Discursul Preafericitului Cardinal Lucian Mureșan adresat Președintelui României în Catedrala Blajului:

Excelența Voastră, Domnule Președinte al României,

Este o mare bucurie și onoare pentru noi să Vă primim în Catedrala Sfânta Treime din Blaj. Ctitorită de episcopul Inochentie Micu Klein și sfințită de urmașul său, episcopul Petru Pavel Aron, catedrala este încadrată de două Instituții care sunt embleme ale misiunii Bisericii noastre: Academia teologică într-o parte și Liceul Sfântul Vasile cel Mare în cealaltă. Sfântul Părinte Papa Ioan Paul al II-lea spunea că sufletul uman are nevoie de două aripi pentru a zbura înspre Cer: rațiunea și credința. Biserica Greco-Catolică Română și-a făcut o vocația din descătușarea acestor două aripi cu care este înzestrat orice suflet creștin, iar roadele au venit mai apoi de la sine: viața spirituală, cultura, aspirațiile înspre libertate și înspre valorile lumii civilizate. Aceasta a fost misiunea Bisericii noastre dintotdeauna, aceas-

ta este și astăzi. Pentru aceasta s-a luptat în diferitele momente ale istoriei, chiar cu riscul suprimării, pentru același nobil scop ne implicăm și astăzi toate energiile: în slujba lui Dumnezeu și a țării noastre.

Piața în care Catedrala se găsește, este o piață de suflet a Blajului și într-un fel, emblematică pentru întreaga Românie. Fiindcă este o imagine a lucrurilor bine făcute pe care le putem face împreună, atunci când dorim și urmărim cu toții binele și dreptatea. Iar roadele nu întârzie să apară. Venind la Blaj, orice român care privește acest condensat de istorie a României, ar avea ocazia să se debaraseze de disperare și să se umple de speranță: ceea ce am făcut odată, suntem cu siguranță capabili, cu ajutorul Domnului, să facem din nou.

Biserica noastră a trecut prin experiența persecuției, dar a experimentat mai ales prezența lui Dumnezeu și ajutorul Său în chiar vâltoarea încercărilor, făcând proprii cuvintele psalmului 117: “Domnul m-a încercat dar nu m-a lăsat prada morții”. Întăriți de o astfel de trăire, de aici, din inima Blajului, cu toată simplitatea și modestia, Vă asigurăm de prețuirea și susținerea noastră în rugăciune, pentru misiunea pe care ați primit-o de la oameni și de la Cer.

Discursul Preafericitului Cardinal Lucian Mureșan adresat Președintelui României cu ocazia primirii decorației „Steaua României”:

Excelența Voastră, Domnule Președinte al României,

Prezența Dumneavoastră aici, în mica Romă, este o mare bucurie pentru întreaga comunitate a Bisericii Greco-Catolice. În acest sens, gestul Excelenței Voastre

(continuare în pag. 5)

Discursul Domnului Klaus Iohannis în catedrala din Blaj

**Preafericirea Voastră,
Preasfințiiile Voastre,
Stimate domnule Președinte al Consiliului
Județean Alba,
Stimate domnule Primar,
Preacucernici părinți,
Onorată adunare,**
Vă mulțumesc pentru calda dumneavoastră invitație!

Încep prin a vă felicita pentru jubileul celor 25 de ani de episcopat și pentru apropiata celebrare a 10 ani de la ridicarea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, la rangul de Arhiepiscopie Majoră.

În această Catedrală încărcată de istorie, gândul ne duce la jertfa episcopilor martiri sub regimul comunist. Valeriu Traian Frențiu, Iuliu Hossu, Alexandru Rusu, Ioan Bălan, Ioan Suci, Vasile Aftenie și Tit Liviu Chinezu au un loc special în memoria noastră și așteptăm cu toții vestea beatificării lor.

Ca și mulți alții, tăria cu care aceștia și-au urmat

credința, chiar cu prețul vieții, este fundația pe care se sprijină Biserica Română Unită cu Roma. Pe sacrificiul tuturor celor care, indiferent de confesiune, s-au împotrivit comunismului s-a clădit libertatea noastră de astăzi.

Nu putem uita nici că această libertate nu ar fi fost posibilă fără înțelepciunea și eforturile neîncetate ale celor care au făcut Marea Unire. Nu putem uita, de asemenea, îmbrățișarea de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 dintre Miron Cristea, viitor patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, și Episcopul Bisericii Române Unite cu Roma, Iuliu Hossu, ca și mesajul de solidaritate frățească adresat tuturor românilor, rostit atunci.

La aproape 100 de ani de la acel moment, cinstim rolul tuturor confesiunilor și recunoaștem contribuția diversității culturale a majorității românești și a tuturor minorităților naționale la reunirea valorilor și energiilor națiunii sub noul destin european al României.

Așa să ne ajute Dumnezeu! Vă mulțumesc!

www.presidency.ro

(urmare din pag. 4)

de a-mi oferi „Stea României”, cea mai înaltă decorație a României, îmi întărește convingerea că premiază jertfa întregii comunități, dar mai ales stăruința și năzuințele sale mărturisite în slujba Neamului și a țării.

Vă mulțumesc în numele celor care și-au lăsat osemintele în închisori pentru a arăta că adevărul și libertatea sunt bunurile sufletești cele mai de preț, Vă mulțumesc pentru fiecare lacrimă amară care astăzi regăsește acel prinos de recunoaștere pentru a nu fi curs în zadar, Vă mulțumesc pentru gestul de grațitudine și împărtășirea care poate șterge răul și vindecă rana, reînnoind astfel în noi harurile Cerului.

Domnule Președinte,

Vizitând luna trecută Roma și pe Sfântul Părinte Papa Francisc ne-ați oferit mărturia imparțialității Statului față de toți cetățenii români. Sinceritatea – spunea un mare gânditor – este o deschidere a inimii care ne

arată ceea ce suntem, este iubirea de adevăr, refuzul de a se deghiza, dorința de a repara greșelile și de a le micșora prin meritul de a le recunoaște. Eforturile Ierarhiei Unite, ale lumii culturale ardeleno-românești, plămădite și pe sacrificiile Bisericii Greco-Catolice, începând cu lucrarea episcopului erou Ioan Inocențiu Micu Klein până la rezistența contra persecuțiilor comuniste, par astăzi uitate sau minimalizate. Vă pot asigura însă că Biserica noastră Greco-Catolică, ce din mila lui Dumnezeu a fost altar, dar și școală, cultură, tribună pentru drepturile cetățenilor, va continua slujirea Binelui și a țării cu același devotament dezinteresat.

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, alături de recunoștința mea pentru înalta distincție și sfânta urare din inimă: harul Mântuitorului să Vă însoțească mereu în tot ceea ce întreprindeți și să Vă țină tare în paza adevărului și a libertății.

www.e-communio.ro

Familia - laborator și experiență umană

“Da-ul” Bisericilor orientale catolice despre familie, situația Bisericii în Ucraina și a Bisericilor în Europa de centru și de est în raport cu societatea civilă, au fost în centrul întâlnirii episcopilor orientali. La Praga peste 40 de episcopi catolici orientali se pregătesc pentru Sinodul dedicat Familiei.

Întâlnirea anuală a ierarhilor catolici orientali din Europa s-a desfășurat în acest an la Praga (Republica Cehă), între 4-7 iunie, la invitația Preasfinției Sale Ladislav Hučko, Exarh Apostolic pentru catolicii de rit bizantin din Republica Cehă.

La Praga, peste 40 de episcopi orientali catolici din Europa s-au întâlnit pentru a aprofunda raporturile de prietenie și de unitate în episcopatul catolic oriental al continentului, parcurgând schimburi de știri asupra vieții respectivelor Biserici la nivel național, a informațiilor asupra delicatelor raporturi între Biserică și societatea civilă, dar și asupra raportului cu alte Biserici creștine. Întâlnirea a fost și un moment de pregătire pentru următorul Sinod din luna octombrie al episcopilor dedicat familiei. Familia în natura sa sacramentală și în provocările care sunt puse de o societate într-un continuu schimbare, au fost obiectul de reflecție și aprofundare. Din discuții reiese că:

Biserica Catolică în totalitatea ei, în special expresia sa de tradiție orientală reprezentată de Bisericile Catolice Orientale ale continentului, spun Da-ul lor familiei, celula fundamentală a societății umane unde fiecare persoană devine mereu ea însăși, nu numai ca și loc unde crește cultural și intelectual, de creștere emotiv și social, dar mai presus de toate ca loc unde se împlinște planul lui Dumnezeu asupra fiecărui om. Familia, Biserica domestică așa cum o numea Sfântul Ioan Gură de Aur și reafirmată de Conciliul Vatican II, ca și laborator și experiență a umanității, nu e numai un loc unde primești credința, ci unde se învață principiile fundamentale de a trăi împreună. În ea fiecare este chemat a se dăruie și a-l primi pe celălalt, crescând în iubire reciprocă.

Soți și soții, părinți și copii, frați și surori sunt chemați să se iubească: cu toții în familie au un rol important și unic.

Biserica catolică orientală își spune Da-ul familiei pentru că în momentele cele mai întunecate din istoria numeroaselor țări ale Europei au fost familiile cele care au menținut vie libertatea persoanei, a identității naționale, a bogatului patrimoniu cultural și spiritual. Au fost familiile creștine cele care au menținut vie credința în Dumnezeu și într-un viitor mai bun.

Exact pentru acest lucru, în pregătire pentru Sinodul episcopilor, confirmând prioritatea familiei în pastorația respectivelor Biserici, episcopii participanți

la întâlnire sau angajat a promova o pregătire mai bună la sacramentul căsătoriei, pentru ca soțul și soția, prin puterea harului să poată genera o adevărată comuniune de viață, primind copiii lor și educându-i. Se angajează să acompanieze și să asiste spiritual familiile; să susțină și să promoveze comunitățile de familie, parohiile care cu ajutorul preoților, să încerce să poarte înainte și să mărturisească frumusețea de a fi, după chipul lui Dumnezeu, o comunitate de persoane.

Da-ul lor familiei îi ajută a fi aproape tuturor familiii, în special aceluia care trec prin momente de criză sau de dificultate, familiilor sărace, dezavantajate care se simt excluse de societate. Dacă fiecare persoană are nevoie să fie iubită și ajutată, familia este, locul privilegiat, unde se întâmplă acest lucru, dar – spun episcopii la Praga – că Biserica este mereu aproape de ei, gata să le întindă o mână de ajutor, să le arate un chip de apropiere și milos, aducându-le alinarea și milostivirea lui Dumnezeu. În aceste timpuri de vulnerabilitate și criză morală, economică și socială, sperăm că Guvernele vor deveni mereu mai conștiente de importanța familiei în coeziunea socială și educativă când elaborează legi asupra ei, asupra munci și migranților.

Situația în Ucraina

În fața continuei situații de agresiune externă din estul țării, participanții și-au arătat solidaritatea lor poporului din Ucraina, mai ales greco-catolicilor îndemnându-i să urmeze drumul dialogului și al unității între Bisericile din țară și nu atitudinea de dezinformare – mai ales la nivel internațional - care subminează. În acest moment dramatic al istoriei țării, toate Bisericile sunt angajate să susțină dificilul drum de reconstruire a coeziunii sociale care trece în primul rând printr-un proces de convertire, unica armă în fața celor care gândesc la corupție ca și principiu regulator al societății. În fața marelui dezastru umanitar al regimului totalitar Prea Fericirea Sa Sviatoslav Shevchuk, Arhiepiscopul Major de Kyiv-Halyč, a mulțumit confrăților pentru ru-

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

găciunea și apropierea spirituală a Bisericilor surori și a amintit generozitatea diverselor Caritasuri Naționale, făcând apel la o reînnoită solidaritate a comunității internaționale: foamea și sărăcia nu merg în vacanță!

Biserica catolică în Sud-Estul Europei

Există un motiv special de preocupare față de o atitudine “discreționară” – la limita discriminării – a multor administrații locale care pare să atace Biserica Catolică la nivel administrativ, economic sau financiar.

În timp ce participanții recunosc necesitatea ca Bisericile naționale și locale să lucreze pentru o mai mare transparență în gestionarea finanțelor, aliniindu-se astfel modelelor de gestiune în vigoare ale respectivelor țări, în fața variatelor tentative de discreditare a Bisericii în acest domeniu și constatând nefondarea acuzelor în cazurile raportate la întâlnire, participanții îi invită pe toți cei care au datoria de a face să fie respectată justiția să lucreze cu imparțialitate pe baza unui drept care trebuie să fie egal pentru toți. În timpul întâlnirii, participanții l-au întâlnit pe Eminența Sa Cardinalul Dominik Duka, Arhiepiscop de Praga, pentru un moment de prietenie și de discuții despre provocările noii evanghelizări ale Bisericii în Republica Cehă, țară cu profunde rădăcini creștine, moștenire din păcate nu prea des recunoscută.

La întâlnire a fost făcută și o prezentare asupra istoriei și actualelor provocări ale Bisericii greco-catolice din Republica Cehă, de către Preasfinția Sa Ladislav Hučko.

La întâlnirea patronată de Consiliul Conferințelor Episcopale din Europa (CCEE), au participat Preasfinția Sa Giuseppe Leanza, Nunțiu Apostolic în Republica Cehă, Înalt Preasfinția Sa Cyril Vasil', Arhiepiscop secretar al Congregației pentru Bisericile Orientale care a purtat și salutul Prefectului Dicasterului din Vatican, Eminența Sa Cardinalul Leonardo Sandri. Au luat parte la întâlnire și părintele Lorenzo Lorusso, sub-secretar al Congregației pentru Bisericile Orientale și monseniorul Duarte da Cunha, secretarul general al CCEE care a adus și salutul Președintelui, Eminenței Sale Cardinalul Péter Erdő, Arhiepiscop de Budapesta.

Întâlnirea episcopilor orientali la Praga

Întâlnirea anuală a ierarhilor catolici orientali din Europa, organizat de Consiliul Conferinței Episcopale Europene se ține în acest an între 4 și 7 iunie la Praga-Brevnon, în Republica Cehă, la invitația Preasfințitului Ladislav Hucko, exarhului apostolic al catolicilor bizantini a Republicii Cehe.

Vor fi două teme abordate ca și punct de pornire. Prima va fi conferința despre „Familia contemporană în Europa” iar a doua despre sacramentul familiei.

Duminică 7 iunie, întâlnirea se va termina cu celebrarea Sfintei Liturghii în catedrala Sfântul Clement. Printre participanți se vor afla Înalt Preasfințitul Cyril Vasil', secretarul Congregației pentru Bisericile Orientale și Duarte da Cunha, secretarul general al Consiliului Conferinței Episcopale Europene.

Din partea Bisericii Greco-Catolice se vor afla la Praga: Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop de Oradea, Preasfinția Sa Alexandru Mesian, episcop de Lugoj și Preasfinția Sa Vasile Bizău, episcop de Maramureș.

Biroul de presă

Următoare întâlnire a episcopilor se va desfășura la Fatima (Portugalia), în luna octombrie 2016.

Lucrările s-au încheiat duminică, 7 iunie cu celebrarea Sfintei Liturghii în Catedrala greco-catolică Sfântul Clement împreună cu comunitatea locală.

Episcopii au încredințat protecției Fecioarei Maria, provocările, așteptările și speranțele tuturor familiilor și lucrările Sinodului.

Biroul de presă

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2015

IULIE

Universală: Pentru ca responsabilitatea politică să fie trăită la toate nivelele ca formă înaltă de caritate.

Pentru evanghelizare: Pentru ca creștinii din America Latină, în fața inegalităților sociale, să poată da mărturie de iubire față de cei săraci și să contribuie la o societate mai fraternă.

AUGUST

Universală: Pentru ca aceia care lucrează în domeniul voluntariatului să se angajeze cu generozitate în slujba celor nevoiași.

Pentru evanghelizare: Pentru ca ieșind din noi înșine să știm să devenim aproape al celor care se află în periferiile relațiilor umane și sociale.

Ioan MĂGERUȘAN

FRUMUSEȚEA VA SALVA LUMEA

„Frumusețea va salva lumea” (Dostoievski). Frumusețea este o categorie fundamentală a esteticii prin care se reflectă însușirea omului de a simți emoție în fața operelor de artă, a fenomenelor și obiectelor din natură, ce are ca izvor obiectiv dispoziția simetrică a părților obiectelor, îmbinarea specifică a culorilor, acordul sunetelor, splendoarea vieții etc. Caracteristicile esențiale ale frumuseții sunt ordinea, armonia și echilibrul. Frumusețea constituie una din trăsăturile fundamentale ale întregii existențe. Este percepută cu ajutorul organelor noastre de simț, dar „ochiul nu se satură de câte vede și urechea nu se umple de câte aude” (Ec.1,8). Purifică, descătușează și exprimă fie pe om, fie divinitatea. „Nu ea lipsește ochilor noștri, ci ochii noștri nu știu să o vadă” (A. Rodin). Fiind o valoare fundamentală, ea stă cu demnitate și îndreptățire deplină alături de alte două valori de bază: adevărul și binele, cu care împreună alcătuiesc năzuințe omenești spre o viață desăvârșită, spre liniște și pace.

Izvorul frumuseții lumii provine din ordinea și armonia universului, omul fiind o parte din acesta. Dar omul, cu toată micimea lui, prin păcatul adamic al neascultării, a contribuit la știrbirea armoniei celeste dând importanță frumuseții aparente, în detrimentul celei esențiale. „De aceea femeia socotind că rodul pomului este bun de mâncat și plăcut ochilor la vedere și vrednic de dorit pentru că dă știință, a luat din el și a mâncat și a dat bărbatului său și a mâncat și el” (Gn.3,6). Frumusețea exercită o adevărată fascinație asupra omului, chiar dacă uneori pare rece și respingătoare. Frumusețea apare uneori, ca o simplă sclipire, ca un foc de artificii, însă, ea poate acumula destul de multă energie încât să te facă să vibrezi.

Consider de-adreptul fermecător momentul acela în care te cuprinde acel fior, dorința și pasiunea pentru frumos, mai ales dacă acesta se îmbină cu utilul. Toată viața noastră este o alternanță între frumos și urât, între lumini și umbre, între vis și realitate. „Orice lucru are frumusețea lui, dar nu oricine o vede” (Confucius). Omul este mereu tributari unui anumit soi de frumusețe. Plăcutul este un amestec de frumusețe cu mister. Pentru a produce emoții mișcările frumuseții trebuie să fie spontane și imprevizibile. Sunt de admirat persoanele care pot jongla cu focul fără să se ardă. Frumusețea simplă este de consumat, iar cea șlefuită și misterioasă, de contemplat. Creația îmbină în mod miraculos plăcutul cu utilul și este făcută din tăcere și din contemplație, nu din zgomot sau din furie. „În ființa omenească totul trebuie să fie frumos: fața, vesmintele, sufletul și cugetul” (A.P.Cehov) Frumusețea umană nu ține numai de estetica figurii, ea se reflectă atât în estetica firii cât și în sufletul omului prin pasiunea pe care o arată față de tot ce-l înconjoară. Ceva vibrează în om și-l apropie de adevăr și de dreptate.

Frumosul se trage din firesc și din ceea ce este să-

nătos. Dar de la sublim la ridicol nu este decât un pas, important este să știm când să-l facem și când să ne abținem. Să ne ridicăm deasupra aparențelor pentru că „frumosul rezidă în comportamentele alese ale celor care se înalță deasupra senzațiilor, căci există o frumusețe a faptelor, deciziilor, cunoștințelor, virtuților” (Plotin). La om putem distinge o frumusețe exterioară determinată de înfățișare și veșminte, și una interioară care înobilează firea, consolidează cugetul și întărește simțurile dând posibilitate individului să separe tot mai bine adevărul de minciună, binele de rău și frumosul de urât. Frumusețea exterioară este trecătoare: „forma bonum fragile est”, „frumusețea e un dar trecător” (Ovidiu). Cea lăuntrică este statornică. Putem vorbi chiar de o estetică a firii omenești, care întrece atât ca durată, cât și ca intensitate estetica figurii sau pe cea a veșmintelor strălucitoare. Aparențele sunt de multe ori înșelătoare. Este nevoie ca ochii minții să vadă dincolo de aparențe, acolo unde se găsește esența, vitalitatea și splendoarea și unde privirile, mai puțin încercate, nu pot vedea toate fațetele realității sau ale adevărului.

Omenirea poate renunța la multe, dar la frumusețe nu. Ea este indispensabilă pentru că fără frumusețe nu ar mai fi de făcut nimic în această lume. Desăvârșirea formelor înobilează adevărul și binele. Frumusețea apare ca o enigmă; are o dublă înfățișare: incită, fascinează însă, uneori, poate duce și la pieire. Din această cauză sublimul și ridicolul sunt extreme de nedorit în viață. Trebuie să căutăm echilibrul dintre sublim și ridicol pentru că numai echilibrul poate fructifica adevărul și binele sub aspectele lor esențiale și statornice. Dacă adevărul este întotdeauna frumos, frumusețea nu este întotdeauna adevărată. Ea nu este totdeauna ceea ce apare, însă, se lasă dorită și căutată. Frumusețea interioară e ca un diamant greu de găsit. Nu tentația o revelează, ci perseverența. Nimeni nu poate spune că este posesorul unei frumuseți interioare pentru că nu o poți pune în palmă, nici purta pe brațe. Ai fi subiectiv. Însă, ea poate fi observată de semenii. „Frumusețea omului este făcută din toate formele fundamentale ale vieții” (J.G.Herder). De unde vine frumusețea interioară? Locul ei este sufletul, caracterul omului, stările de spirit, libertatea interioară, care la rândul lor provin din dragoste, credință și speranță. Fără aceste virtuți interiorul nostru se transformă într-un deșert sterp și arid în care nu va putea încolții sămânța binelui, a dreptății și adevărului, care dau noblețe frumosului. Ezechiel, prorocind împotriva regelui Tirului și a frumuseții lui aparente zice: „Tu erai pecetea desăvârșirii, deplinătatea înțelepciunii și cununa frumuseții. [...] Din pricina frumuseții tale s-a îngâmfat inima ta, și trufia ta și-a pierdut înțelepciunea” (Ez.28, 12;17)

Și bătrânețea are farmecul ei, mai ales, când ne educăm să îmbătrânim frumos. Privind viața în mod

(continuare în pag. 9)

Ioan F. POP

Petru Bontea – vocație și altruism

Aparent auster, entuziast și ferm în egală măsură, cu o personalitate care impune respect, profesorul Petru Bontea s-a retras din învățământ, după o prodigioasă activitate. Trecut prin toate ierarhiile sistemului educațional, de la profesor, director de școală, inspector de specialitate, distinsul dascăl de biologie rămîne un reper pentru mediul școlar de la noi. Nu doar școala unde a activat, ci întregul învățământ este mai sărac după retragerea acestui profesor care lasă un mare gol în urma sa.

Implicat nu doar în pedagogia școlii, ci și în restructurarea ei, Petru Bontea a încercat și să anime învățământul în general, a încercat să conecteze Liceul Tehnologic din Sîg - acolo unde și-a încheiat misiunea ca director - la valorile școlare europene. Cu ocazia unei scurte revederi, m-a impresionat profund proiectul pe care l-a demarat pentru școala de aici, despre care mi-a vorbit cu patos, cel mai amplu care s-a imaginat vreodată, dar care s-a împotmolit, probabil, în veșnicele metehne românești. Melancolic și dubitativ, în legătură cu acest ambițios proiect instituțional, reputatul profesor poartă încă în suflet rana neterminării lui totale. După un schimb profesional eficient în Olanda, a valorificat această experiență în beneficiul școlii și al elevilor săi. Format la Universitatea clujeană, face parte dintr-o generație care a avut cartea drept căpățîni exis-

tențial, fiind deschisă mereu spre valorile științei și culturii, spre tot ceea ce dă o dimensiune spirituală vieții. Model de vocație pedagogică și altruism, om al argumentelor raționale și al soluțiilor clare, spirit civic și interlocutor redutabil, Petru Bontea rămîne conectat la lumea școlii și a culturii, de care nu s-a despărțit decît aparent.

Locuind peste drum de școală, mi-l închipui cum tresare la fiecare sunet de intrare la clasă, cum rememorează șirul generațiilor pe care le-a învățat tainele biologiei, cărora le-a gestionat într-un fel sau altul destinul, cum, cu aceeași severitate a conștiinței, face bilanțul unei vieți puse în slujba școlii. Auzindu-i vocea gravă, din cînd în cînd, gîndul mă duce instantaneu la cei doi ani petrecuți în școala din Sîg, la un trecut care ne cuprinde în vîlul său impenetrabil. De aici, dintr-un colț de suflet, îi urez *La mulți ani!*

(urmare din pag. 8)

simplist am putea crede că pe măsură ce îmbătrînim viața ar deveni tot mai frumoasă. Realitatea este alta. Este adevărat că pe măsură ce acumulăm mai multă experiență de viață, putem mai lesne, să deosebim binele de rău, frumosul de urât, adevărul de minciună, dar nu este suficient pentru că „senectus ipsa morbus est”, „bătrînețea însăși e o boală”. Dar atunci când frumusețea atinge nivelul maxim în viața omului? Când el este în floarea vârstei, sănătos, voios, cu gânduri pozitive, griji puține, iar frumusețea poate răzbate din interior. Această perioadă poate fi prelungită și să se întindă până la adînci bătrînețe dacă ne vom pregăti, din timp, moral și fizic pentru o bătrînețe frumoasă, deoarece „când frumusețea moare, se-ntoarce negrul haos” (Shakespeare). Și asta pentru că „în domeniul frumosului, și imperfecțiunea și neîmplinirea își au demnitatea lor” (R. Musil).

A îmbătrînii frumos este nu numai o calitate, ci și o artă. Din fericire reușita depinde numai de noi. Să nu fim depășiți de vremuri și să continuăm să fim interesați de tot ce este nou și bun în lume. Să fim buni și toleranți față de tot ce ne înconjoară, dar mai ales, față de tineri. Să ne îngrijim de sănătatea mentală și de cea fizică deoarece „mens sana in corpore sano”; „minte sănătoasă în corp sănătos”. Frumusețea interioară și dragostea nețărnută sunt bunuri de mare valoare morală și spirituală. Ele se completează reciproc. Nici un argument nu poate întrece frumusețea interioară a omului, iar dragostea este

sentiment și chimie, explică știința.

E frumos când ne îndrăgostim pentru că toată lumea e la picioarele noastre. În rețeaua noastră neuronală, hormonul cerebral numit endorfină, un adevărat drog natural, este responsabil de starea de fericire, iar serotonina este hormonul care răspunde de starea de bine, de calm, de liniste din organism. Acești hormoni sunt produși, pe cale naturală, de organismul nostru în stările de bine și de fericire care dau frumusețe, farmec și culoare vieții. Pulsul frumuseții și al dragostei începe din creier. Programul transformator al creierului uman îl constituie memoria și dorințele. Dar în dragoste, ca în orice relație interumană sau în relația dintre om și natură, trebuie să se instaureze armonia bazată pe echilibru care elimină excesele și patimile de orice natură și instaurează libertatea interioară a individului. Această armonie conferă dragostei candoarea și culoarea care dau un farmec aparte și o frumusețe vieții.

O viață armonioasă este frumoasă, chiar și la adînci bătrînețe. Isus, prin jertfa Sa izbăvitoare a întregit cununa frumuseții cu noi mărgăritare: harul și grația divină, mîntuirea sufletelor și fericirea veșnică. Pe ele le-a pus în slujba umanității prin intermediul realității cotidiene, pentru că frumusețea nu poate fi despărțită de umanitate, nici de realitatea care o susține. Numai frumusețea bazată pe pacea lăsată de Isus va putea salva lumea de la pieirea pregătită de omenire cu multă migală și perseverență inconștientă pe tot parcursul istoriei sale

Othilia M. GROZA

Mulțumiri franciscanilor!

Acum, la Jubileul Franciscan, când Provincia "Sfântul Iosif" din România împlinește 120 de ani de la înființarea canonică cu omagierea celor care au suferit în închisorile comuniste din dragoste pentru Cristos, ne alăturăm celor care le acordă o clipă de aducere - aminte și gânduri de recunoștință.

Referindu-se la perioada 1948-1989, preaiubitul părinte franciscan Iosif Sabău scria în 1996: "Dumnezeu a voit ca unii membri ai Provinciei să supraviețuiască, în timp ce mulți dintre confrății lor, 38 din 80, au sfârșit călătoria pământească sub apăsarea unor grele suferințe fizice și morale, oferindu-și cu resemnare viața ca prinos de ispășire și de implorare a milostivirii divine.

Când furtuna a încetat, cei rămași în viață, deși marcați de multe infirmități și majoritatea înaintați în vârstă, încurajați și sprijiniți de dragostea fraternală, (...), au pornit cu încredere la reclădirea spirituală și administrativă a provinciei." [1]

IPS Traian Frențiu, primind Eparhia de Oradea, care era bântuită de secte protestante, a dorit să cheme în ajutor frații franciscani din Moldova, recunoscându-i ca lucrători cu mare zel apostolic. Astfel, în 1929, franciscanii au cerut cele mai sărace ținuturi ca să se așeze în Dieceza de Oradea, primind parohie la Drăgești prin preotul OFM conv. Dominic NICULAEȘ, iar la Dicănești și Gruilung prin preotul OFM conv. Ion GÂRLEANU.

Acești doi frați, cu studii în străinătate, cu experiență la formarea tinerilor, magisteri de novici, cunoscători ai limbilor franceză și italiană, au început o mare lucrare spirituală în Numele Domnului Isus cu ajutorul Sfântului Francisc de Assisi și al Sfântului Anton de Padova.

Colegiul Serafic de la Oradea, deschis în 1930 pentru educarea tinerilor greco-catolici a fost sub custodia preotului dr. Dominic NICULĂEȘ până în 1947, când a fost ales custode părintele Iosif CELANTE, cel care a ridicat și biserica din cartierul Ioșia, în actuala Piața Ghiocelilor.

În 1938 s-au mai deschis convente franciscane în rit bizantin de la Bilbor (Mureș) și București, iar în 1946, cel de la Sanislău, județul Sălaj.

Dintre frații sosiți în ajutor pe plaiuri bihorene, amintesc: preoții Alois Herciu (din 1930) Ioan Ladan, Anton Gh. Ignat, Iosif Iacob, Francisc Simion (din 1940), Mihai Bejan (din 1943), Petru Dâncă, Dumitru Pascal, Gheorghe Vameșiu, Mihai Unguru, Mihai Mărgineanu, Petru Moșneguț, Anton Matieș, frații laici Alexandru Iosif Ghiuzan, Anton Chelaru, Dumitru Robu, Ioan Bălan care se îngrijeau și de satele din zona Drăgești, precum Mierlău, Calea Mare, Topești, Bucium, Stracoș și de parohia Ioșia-Oradea.

Din activitățile fraților amintesc publicarea din anul 1933 până în 1940 a ziarului «Bunul Păstor» -

Buletinul Parohiilor Române Unite din Oradea, revista «Micul misionar» între 1937-1940. Totodată s-au scris și s-au tradus sub forme de broșuri din viețile sfinților, precum Sfântul Francisc din Assisi, Sfântul Anton de Padova, Sfântul Neculae, Sfânta Tereza, Sfânta Cecilia, Sfântul Isidor Plugarul, Sfânta Caterina de Siena, Sfânta Caterina de Alexandria; cărți pentru suflet scrise de părintele Gârleanu: Veniți la mine toți, a.-1941, Cum trebuie să iubim pe Dumnezeu - a.1940, Spre regele iubirii - a.1939, Supranaturalul de la Lourdes, 1936, Sfânta Liturghie, -a. 1939, prelucrare după M. de Cochem, precum și Poezii.

Promovarea cultului Inimii Prea Sfinte a lui Isus și a Mariei cu scopul de a forma apostoli ai iubirii divine era vocația părintelui Gârleanu. Părintele Iosif Tălmăcel se ocupa de tineri și de doamne cu broșurile «O vorbă la ureche», apărute între 1936 și 1940. Părintele Dominic Niculaeș răspunde de Terțiarilor franciscani români-uniți și le dedică un Manual ce apare în 1936, părintele Anton Bisoc predică despre Paraclisul Maicii Domnului, ce va apare la Oradea în 1947.

Documentele păstrate în arhivele OFM Conventual cât și articolele din revista Viața dovedesc eforturile făcute de preoții franciscani, care la început au celebrat în casele parohiale și apoi cu mari sacrificii au construit biserici pentru credincioși. Astfel, părintele ION GÂRLEANU a ridicat biserica din Gruilung consacrată de episcopul Traian Frențiu la 19 octombrie 1930. La 14 iunie 1936 s-a consacrat noua biserică din Drăgești ca loc de pelerinaj în cinstea Sfântului Anton de Padova, iar prin bunăvoința Preafericitului Părinte Papa PIUS al XI-lea, acest Sanctuar a fost înzestrat perpetuu cu Indulgenta pleneră toties quoties în ziua

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

Sfântului sau Duminica de după 13 iunie, și dotată cu o prețioasă relicvă din osul Sfântului patron.

În perioada 1940-1945, Episcopia Greco-Catolică de Oradea, precum și frații franciscani s-au refugiat la Beiuș. În 1944 se stinge din viață părintele Ion Gârleanu, iar responsabil cu frații este numit părintele profesor Gheorghe Pătrașcu.

«Părinții franciscani dezvoltă o activitate pastorală foarte intensă servind ca Preoți Misionari în eparhie. Spiritul mult regretatului și în veci neuitatului Părinte-Poet-Scriitor-Orator-Animator neîntrecut Ion Gârleanu, jertfa vieții sale pe altarul apostoliei desfășurat cu atâta entuziasm pe plaiurile eparhiei de Oradea, va fi un ideal și veșnic stimulent pentru un nou val de apostolie modernă, franciscană, pe întinsul diecezei.» [2]

Din aprilie 1944 până în 1945, redacția revistei catolice «Viața» se mută la Beiuș, la Internatul de Băieți, condusă de franciscanul Ioan Bălan, iar din 1 februarie 1947 până în 1948 revista se tipărește la Mănăstirea Franciscană din Oradea, str. Lucreția Suci nr.3 [3].

În 1947 s-a redeschis Seminarul la Mănăstirea franciscana greco-catolică din Oradea, în cartierul Ioșia, pentru întărirea fraților de rit oriental, cu un grup de 8 frați moldoveni teologi. Aceștia au fost: Gheorghe Dumitraș, Mihai Rotaru, Petru Bosoi, Iosif Gabor, Eugen Blăjuț, Iosif Simion, Mihai Măcincă și Iosif Sabău [4].

Erau deja sosiți pr. Anton Bisoc, fost ministru provincial, părintele venerabil Iosif Tălmăcel, guardian de Oradea, părintele Ștefan Tătaru, rectorul noului Colegiu Serafic.

În toamna aceluiași an, acolo s-a înființat Societatea de lectură «Sf.Francisc din Assisi», concretizată cu publicarea lucrării Calendarul «Micul misionar» pe Anul Domnului 1948.

Din nefericire aceste inițiative pline de entuziasm au fost zdrobite prin decretul 358/1948, când Biserica Greco-Catolică din România este interzisă și majoritatea fraților franciscani conventuali care au activat în ritul oriental au fost arestați.

În raportul dat în 1993 de părintele Ștefan Tătaru la capitolul provincial, se amintesc numele a 40 de frați și preoți franciscani care au activat pentru Biserica Greco-Catolică până în anul 1948.

Totodată, se prezenta cererea noului episcop de Oradea, PS Vasile Hossu, privind «deschiderea unui convent la biserica ce se construiește pe strada Ostașilor și în cadrul aceluiași convent să organizeze un Seminar Teologic Franciscan în vederea activității pastorale în cadrul Bisericii Greco-Catolice.» [5]

Comunitatea franciscană oradeană s-a reconstituit la 1 octombrie 1993, cu 3 preoți, Damian Blăjuț, Tarciziu Albert și Ștefan Tătaru plus 10 frați clerici, veniți de la Roman să-și continue studiile la Institutul Greco-Catolic din Oradea.

Părintele Ștefan Tătaru, după ce s-a bucurat de

terminarea lucrărilor și sfințirea bisericii «Maica Domnului», în octombrie 1994, s-a dus la Tatăl Ceresc în data de 9 martie 1995, odihnindu-se și azi în curtea Mănăstirii sale dragi. Sosesc preoții Sabău Iosif și Blăjuț Eugen sr., care vor ajuta mult și Episcopia Greco-Catolică. Se ridică cu eforturi și conventul fraților, care se inaugurează la 25 martie 2000. Părintele Iosif Sabău se stinge la 16 iunie 2001, este plâns de toata parohia și este înmormântat acasă, la Luizi Călugăra.

Mai activează în Episcopia de Oradea, frații preoți Cristian Tiba, Eusebiu Matei, Ioan Enascut, Augustin Budău, Eusebiu Iacob, Duma Bernardin, precum și frații Anton Tâmpu, Narcis Pal, și alții.

La 1 martie 2008 a trecut în brațele Mamei Cerrești pentru o binemeritata odihnă, preotul paroh mult iubit Blăjuț Damian, în locul lui ca și paroh fiind numit Mihai Vătămănelu, care activează și în prezent împreună cu frații Toader Marza și Francisc Demșe și noii dar experimentații preoți Solomon Ion, Damian Ștefan și Martin Carol. S-au înființat convente franciscane noi la Holod (1997), Carei (2002) și Chișineu Criș (2012), unde au activat și Blăjuț Mihai, Cristian Bălan, Emanuel Agu, Virgil Susanu, Daniel Iacob, ș.a. De notat că la cererea Episcopului Virgil Bercea, începând din septembrie 2009, parohia de la Holod s-a încredințat unui preot diecezan.

În fața Bisericii cu hramul «Adormirea Maicii Domnului» se odihnesc într-o groapă comună mai multe călugărițe romano-catolice și în trei locuri de veci din marmură, preotul Ștefan Tătaru și canonicul Gheorghe Mangra, iar Episcopul Vasile Hossu, a fost mutat ulterior în cripta Catedralei rămânând doar mormântul.

Azi, Biserica este renovată din 2014, cu iconostas nou bizantin și împodobită cu frumoase vitralii în ferestre și deasupra altarului. Dintre grupurile parohiale animate de părinții franciscani sunt și Dominic Savio, Alegria, Terțiarilor franciscani, Reuniunea Mariană, Apostolatul familiilor, corul.

Am enumerat rapid multe nume într-o perioadă de 20 de ani înainte de 1949, precum și 20 de ani după 1989. Nu se poate cuprinde tot BINELE ce s-a realizat datorită spiritului franciscan, în Biserica Greco-Catolică în aceste câteva rânduri. Îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să răsplătească cum numai EL știe pe toți frații franciscani după meritele fiecăruia.

Vă mulțumim pentru tot ce ați făcut și faceți pentru noi, laicii, și pentru Biserica Lui Cristos! Recunoștință veșnică și vă dorim PACE ȘI BINE!

Bibliografie:

[1] A. ILIEȘ, SFÂNTUL FRANCISC DE ASSISI ȘI FRANCISCANII DIN ROMÂNIA, Ed. Serafica, Roman, 2013, pag.321; [2] E. STRUGURESCU, Jubileul orădean al IPS Sale Dr. Valeriu Traian Frențiu, Almanahul revistei populare catolice "VIAȚA" pe anul 1948, Oradea, 1947, pag.46; [3] A. ILIEȘ, SFÂNTUL FRANCISC DE ASSISI ȘI FRANCISCANII DIN ROMÂNIA, Ed. Serafica, Roman, 2013, pag. 196; [4] Ibidem, pag.126; [5] Ibidem, pag.404.

Prima Spovadă la Ghenci

Ziua de 24 mai, în duminica a 7-a după Paști, a „Sfinților Părinți de la primul Conciliu Ecumenic”, a constituit o zi de sărbătoare, o zi specială, cu o mare încărcătură spirituală, dar și emoțională, pentru comunitatea din parohia Ghenci. Un grup de 11 copii, au primit pentru prima dată Sfânta Taină a Spovezii, și totodată, s-au unit pentru prima oară cu însuși Isus Cristos sub forma pâinii și a vinului în cadrul Sfintei Liturghii din duminica respectivă.

După o perioadă de pregătire intensă, în care copiii îndrumați de preotul paroh, și-au însușit principalele adevăruri de credință și însemnătatea și totodată importanța sfințelor sacramente în viața creștinului, în ziua de sâmbătă, 23 mai, acompaniați de părinți, care la rândul lor, dând exemplu copiilor s-au spovedit și ei, a venit momentul ca și copiii să intre pentru prima oară în scaunul de spovadă, ca mai apoi, duminica, îmbrăcați în haine de sărbătoare, sub privirile familiilor și al credincioșilor, să primească cel mai important dar din viața lor, pe Isus Cristos.

În cuvântul de învățătură, preotul paroh, a subliniat pe lângă importanța momentului, și o asemănare între vremurile din timpul primului Conciliu Ecumenic, și cele în care trăim, asemănând timpul de pregătire al copiilor pentru această mare zi, cu pregătirile pentru

Conciliu, iar ziua de 24 mai, cu însuși Conciliu, iar pe sfinții părinți cu cei 11 copii, care prin acest pas în viața lor, au arătat lumii că sunt adevărați creștini, și urmași ai miilor de martiri care s-au jertfit pentru Domnul, și totodată, faptul, că reprezintă un viitor pentru creștinii din satul Ghenci, și nu numai, în aceste zile tulbure pe care le trăiesc creștinii zilelor noastre. După mulțumirile de rigoare, în semn de amintire pentru acest moment înălțător, copii au primit câte o diplomă, un rozar, și cărți de rugăciune, iar toți cei prezenți au fost invitați de familiile copiilor la o agapă în curtea Parohiei.

Pr. Lucian COCIORVA

Prima Sfântă Împărtășanie la Șimleu Silvaniei

În Sărbătoarea Coborârii Spiritului Sfânt, Duminică, 31 mai 2015, la Biserica Greco-Catolică din Șimleu Silvaniei a avut loc Prima Sfântă Împărtășanie Solemnă a treisprezece copii din clasele a III-a și a IV-a.

Ei au beneficiat de pregătire atentă timp de o jumătate de an când în fiecare sâmbătă după oratoriu – acel timp de asimilare a Cuvântului lui Dumnezeu, joc și cântec – mai ofereau o oră împreună formării spirituale îndrumați de pr. Florin Mărincean. Acești copii și-au însușit și aprofundat principalele rugăciuni ale creștinului, adevărurile de credință, poruncile, sacramentele, însușindu-și totodată cunoștințe despre răutatea păcatului și necesitatea de a trăi în virtute.

La ultima întâlnire de pregătire, în prezența părinților copiii au răspuns la întrebări dovedindu-și cunoștințele asimilate în această perioadă.

La sfârșitul Sfintei Liturghii solemne Pr. Vicar Foraneu al Silvaniei Gheorghe Țurcaș, pr. Protopop Nicolae Bodea și pr. Florin Mărincean i-au felicitat pe copii dăruindu-le câte o diplomă și o Biblie ilustrată care să le reamintească de această zi unică a vieții lor.

Evenimentul s-a încheiat la demisolul bisericii unde copii, părinți, bunici și rudeni au servit câte o felie de tort și câte un pahar de suc mulțumind lui Isus și Preasfintei Sale Mame pentru toate darurile primite.

pr. Florin MĂRINCEAN

Împărtășanie Solemnă în Parohia „Sfinții Trei Ierarhi” din Beiuș

Duminica Coborârii Spiritului Sfânt a fost o ocazie de bucurie specială pentru credincioșii Parohiei „Sfinții Trei Ierarhi” din Beiuș, în special pentru un grup de copii. Sărbătoarea primirii Spiritului Sfânt de către apostolii și ucenicii lui Isus aflați în rugăciune în acel mic și umil cenacol, care s-a arătat vrednic și cuprinzător al prezenței dumnezeiești, a fost trăită și actualizată cu mare bucurie în sufletele celor care s-au unit, de asemenea, în „cenacolul parohial” – biserica comunității. Un grup de zece copii au avut ocazia de a-L întâlni solemn, prin imboldul Spiritului Sfânt călăuzitor, pe însuși Isus, aflat în Preasfântul Sacrament al Euharistiei.

Momentul Împărtășaniei Solemne a fost ales dintr-un motiv și simbolism teologic: acești copii pe care Tatăl i-a adoptat ca „fii și fiice” în Taina Botezului, sunt călăuziți spre Fiul de către Spiritul Sfânt, primit în Taina Mirului. Pe acel Cristos, pe care l-au primit gângurind în brațele nașilor de botez, ei Îl primesc acum din nou vrednici, conștienți și pregătiți sub chipul Pâinii Sfinte. În ei și prin ei, prin lucrarea Spiritului se manifestă Biserica.

Spiritul le-a oferit darurile Sale, luminându-le cugetele spre a-L cunoaște pe Dumnezeu. Surorile Minime ale Reginei Purgatorului, Antonella și Maria, au transmis adevărurile de credință și îndrumările morale acestor copii în decursul ale multor întâlniri care s-au derulat câteva luni. Asistați spiritual de către preoții din parohie, Zorel și Iosif, ele au sfârșit călăuzirea lor, înfățișând aceste suflete, pentru prima dată, în fața milostivirii divine manifestate deplin în Taina Spovezii. După o cercetare a cugetului împlinită la biserică, în ajunul sărbătorii, copiii au pășit curioși și curajoși spre scaunele de spovadă, unde preoții îi întâmpinau cu blândețe, încercând a-L înfățișa în ei, cât mai evident, pe acel Cristos, „în persoana” căruia ei își împlinesc misiunea spirituală.

Duminica dimineața, ritmați de dangătul solemn al clopotului, copiii au pornit în procesiune de la oratoriul „Episcop Ioan Suci” spre biserică. Liturgia a fost celebrată de preoții protopop Zorel Zima și Iosif Slobodnic, alături de ipodiatonul Valentin Ilea. ”Îl veți primi în sufletele voastre pe Isus. Păstrați-L în inima voastră ca pe un prieten bun, prin iubire ascultându-L și împlinind binele la care El vă cheamă” a fost îndemnul adresat copiilor de către părintele Zorel, care nu a ezitat să-i atenționeze: „Azi sărbătorim coborârea Spiritului Sfânt asupra apostolilor și ucenicilor care se aflau uniți în acel cenacol. Spiritul coboară și asupra voastră care, asemenea lor, sunteți uneori retrași, fricoși și ascunși. Și voi sunteți chemați de Isus să ieșiți cu curaj în lume, lumea voastră: biserica, familia, școala, strada și parcul cu amici și să vă comportați cu iubire, respect, iertare reciprocă, răbdare, pentru ca astfel să îl mărturișiți și voi pe Isus, asemenea apostolilor”.

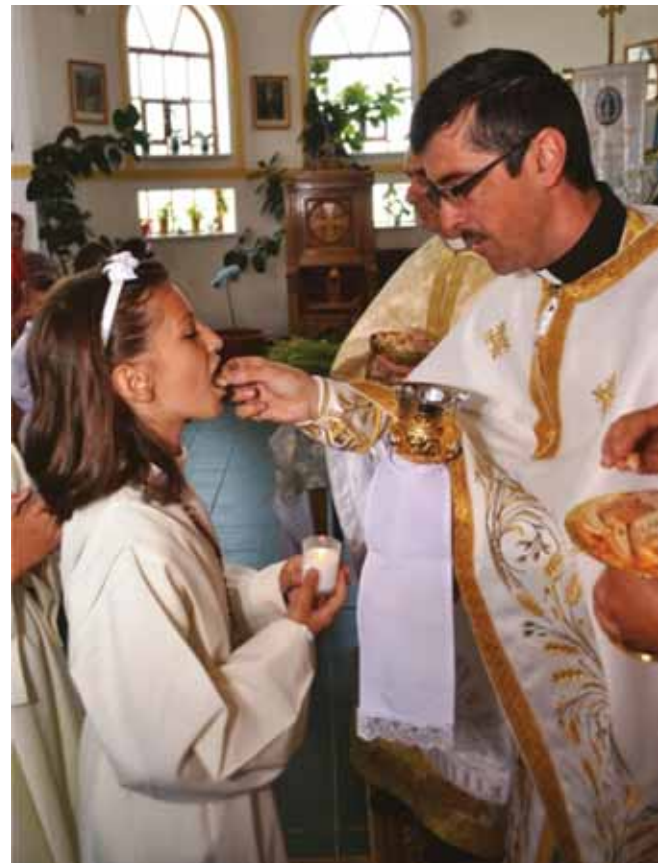
Emoțiile și bucuria au cuprins nu doar sufletele co-

piilor, ci și pe toți cei prezenți. Cu adevărat, o sărbătoare creștină nu doar aniversează un eveniment anume, o intervenție divină în istoria omenirii, ci chiar actualizează momentul salvific. Spiritul s-a arătat prezent cu adevărat în sufletele tuturor, am trăit în solemnitatea liturgică pe deplin familiaritatea și unitatea bisericii. Sub privirile pline de dragoste ale familiilor lor și ale credincioșilor prezenți, în mână cu darurile primite și cu spicele de grâu binecuvântate spre aducere de roade sufletești și trupești, alaiul „celor îmbrăcați în alb”, în suflet și pe trup, s-a reîntors în oratoriu unde au fost primiți cu o „agapă dulce” de către membrele Reuniunii mariane parohiale.

Pe acești copii hrăniți cu Pâinea Vieții, alături de ei și pe noi pe toți, Spiritul Sfânt să ne conducă pe drumul împlinirii sufletești.

Pr. Zorel ZIMA

Decretul de numire a noului Vicar General al Episcopiei de Oradea

Virgil din mila lui Dumnezeu Episcop al Episcopiei de Oradea

În baza drepturilor ce ne sunt conferite după rânduiala canoanelor Sfinților Apostoli, conform Codului Canoanelor Bisericii Orientale și a Conciliilor Provinciale,

DECRETĂM

Art. 1. Părintele Olimpiu TODOREAN se numește Vicar General al Eparhiei de Oradea.

Art.2. Prezentul Decret intră în vigoare din data de 1 iunie 2015. Biroul Personal va duce la îndeplinire prezentul Decret.

Dat în Oradea, la 29 mai, Anul Domnului 2015.

**Episcop
+Virgil Bercea**

NOUL VICAR GENERAL AL EPARHIEI DE ORADEA

În cadrul Adunării Eparhiale din data de 12 mai 2015, a fost anunțat noul Vicar General al Episcopiei de Oradea, în persoana părintelui Olimpiu Todorean.

Părintele Olimpiu Grigorescu Todorean s-a născut la Târgu Lăpuș, în Maramureș, acum 45 de ani. A absolvit Institutul Teologic Greco-Catolic din Oradea, la specialitatea "Teologie morală". Și-a continuat studiile la Verona, în Italia, în cadrul Studio Teologico San Zeno, affiliato alla Pontificia Università Lateranense. Este căsătorit și are doi copii, studenți.

A activat ca administrator parohial la Parohia Voievozi, capelan la Spitalul Clinic de Neurologie și Psihiatrie Oradea, preot paroh la Parohia Sf. Gheorghe Oradea, este redactor coordonator al revistei "Vestitorul" a Eparhiei Greco-Catolice de Oradea și președinte, din 2004, al Asociației Caritas Eparhial Oradea.

A contribuit la amenajarea și construirea unor capele, biserici și centre sociale, a înființat o stație de radio cu circuit închis, "Radio Pace", în Spitalul Clinic de Neurologie și Psihiatrie Oradea, a înființat Asociația Caritas Eparhial Oradea, editează revistele "Calea Desăvârșirii" și "Vestitorul".

După ce a condus cu pricepere și dăruire, timp de mai bine de un deceniu, Asociația Caritas Eparhial Oradea, reușind să o impună ca un actant important în peisajul social al orașului, pr. Olimpiu Todorean a acceptat o nouă provocare, aceea de a prelua funcția de vicar general al Eparhiei Greco Catolice Oradea. Iată care sunt obiectivele sale, pentru următorii trei ani.

O importanță aparte o ocupă cele de realizat pe termen scurt, și anume stabilirea unui set de proceduri și standarde interne, la nivel de Curie, urmate de evaluarea personalului care lucrează în Curie și a fișelor de post, propunerea unui vicar responsabil cu persoanele laice, ad experimentum, stabilirea unui set de proceduri și standarde pentru parohii, în vederea pregătirii vizitelor canonice, cunoașterea realităților eparhiei la nivel de parohie, prin prezența noului vicar general la Sfânta Liturghie, mai întâi în parohiile din Oradea și din împrejurimi, iar apoi din întreaga eparhie.

Obiective pe termen scurt sunt formarea unei echipe de lucru din care vor face parte: economul eparhial, expertul contabil, juristul, vicarul responsabil cu preoții, vicarul responsabil cu laicii, întâlniri operative cu echipa și cu responsabilii de departamente sau proiecte, o dată pe săptămână, realizarea unui plan de venituri și cheltuieli inițial, inventarierea proprietăților și a bunurilor episcopiei, planificarea bugetului, finalizarea Planului Integrat de Dezvoltare (PID), inventarierea proiectelor de infrastructură, la nivelul eparhial, aflate în desfășurare și rezolvarea chestiunilor curente de natură administrativă.

Preluarea acestui post implică și o privire înaintea pe mai mulți ani – astfel, pr. Olimpiu Todorean, noul vicar general al Eparhiei, a conturat, ca obiective pe termen mediu și lung, următoarele: inventarierea bunurilor protopopiatelor și a parohiilor, sporirea transparenței decizionale, pregătirea vizitelor canonice în fiecare parohie, pe care episcopul le va face cel puțin o dată la 5 ani, potrivit Codului Canoanelor Bisericii Orientale și a Conciliilor Provinciale, formarea unei echipe de consilieri laici din domeniile: cultură, administrație, sănătate și legislație, organizarea cursurilor de vară pentru toți preoții, organizarea exercițiilor spirituale pentru preoți.

Părintele vicar general se declară deschis la sugestii și subliniază că regulile după care lucrează, și care sunt și cerințe pentru colaboratori, sunt deschiderea, sinceritatea și responsabilitatea, asigurându-i, cu ocazia acceptării acestei noi încercări, că tot ceea ce va întreprinde va fi spre binele Eparhiei Greco-Catolice de Oradea. De asemenea, pentru a-și îndeplini misiunea, va aprecia deschiderea, susținerea și rugăciunile tuturor.

Biroul de presă

Întâlnirea eparhială a copiilor

La Centru Don Orione din Oradea a avut loc sâmbătă, 06 iunie 2015 întâlnirea eparhială a copiilor la care a participat peste 1000 de copii din toată Eparhia de Oradea, având ca și temă: "Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu" (Mt. 5,8).

Programul a început cu Sfânta Liturghie celebrată la ora 11.00 de către un sobor de preoți alături de părintele Antoniu Chifor, vicarul episcopal cu preoții care le-a adresat copiilor și un cuvânt de învățătură în care i-a îndemnat pe copilași să aibă inima mereu curată.

După Sfânta Liturghie a urmat masa de prânz pregătită pentru toți cei prezenți, urmând ca după masă să înceapă programul recreativ pregătit special pentru copii de Biroul Pastoral împreună cu toți animatorii și persoanele invitate la acest eveniment.

Copii au avut parte de jocuri, cântece și momentul culminant a fost prezența celor doi magicieni Eduard și Bianca – campioni naționali în magie, care au înveselit pe toți cei prezenți prin scamatoriile pregătite special pentru ei.

Pentru Întâlnirea Eparhială a copiilor s-a organizat de către Biroul Pastoral și un concurs de desene. Desenul cel mai frumos care avea să reprezinte tema întâlnirii având să fie imprimat pe tricourile pe care toți

cei prezenți le-au purtat. Anul acesta câștigătoarea a fost Anne Ilieșiu, de 10 ani din Zalău.

Mulțumiri se cuvin tuturor celor care s-au implicat ca acest eveniment să iasă atât de bine, tuturor voluntarilor și animatorilor, preoților, profesorilor și părinților care au adus copii la această întâlnire.

Dragi tineri și copii, "voi aveți o parte importantă în sărbătoarea credinței! Voi ne aduceți bucuria credinței și ne spuneți că trebuie să trăim credința cu o inimă tânără, mereu: o inimă tânără, chiar la șaptezeci, optzeci de ani! Inimă tânără! Cu Cristos, inima nu îmbătrânește niciodată!" (Mesajul Sfântului Părinte Papa Francisc în Duminica Floriilor din 24 Martie 2013).

Biroul de presă

Hirotonire de diacon și preot

În cadrul Sfintei Liturghii de sâmbătă 30 mai, din Biserica Sfântul și Marele Mucenic Gheorghe (Biserica Seminarului), Preasfinția Sa Virgil Bercea a hirotonit un diacon și un preot.

Părintele diacon Vasile Dobrăță este originar din Obreja, jud. Alba. A studiat 2 ani de filosofie și 4 de teologie la Facultatea Pio XI din Reggio Calabria, formându-se în Seminarul Arhidiecezan din aceeași localitate până în anul 2009. A urmat apoi cursurile Institutului Pontifical Oriental din Roma, făcând licența în Teologie Liturgică - absolvit în 2012. Este căsătorit și are 1 băiețel.

Părintele Sergiu Răzvan Dejeu a fost trimis cu bursă de studii în Viena de către Preasfinția Sa Vasile Hossu, episcop de Oradea până în anul 1997. Apoi s-a format la Seminarul din Viena și actualmente își desfășoară ministerul predând religia la anumite școli din Viena. A fost hirotonit diacon la data de 5 august 2014. Părintele este căsătorit și are 2 fiice și va activa ca preot

misionar pentru românii din Viena.

Dumnezeu să dăruiască noilor slujitori binecuvântarea Sa și să-i călăuzească spre tot lucrul bun!

Biroul de presă

Ramona BĂLUȚESCU

Vicar nou, rangă nouă sub steagul Indefessum

Eparhia Greco-Catolică de Oradea are un vicar general nou în persoana pr. Olimpiu Todorean. Adică „grecii ăia” care tot vor diverse și ajung, uneori, pe la știri. Și cam de ce-ar fi importantă, dincolo de ușa vreunei biserici, această știre?

Să pornim prin a spune că, atunci când un om schimbă pe altul, în funcție, cel care a ales să plece nu intră instant la categoria de „trădător”, de „incompetent” sau de „sastisit”. Iar cel care vine nu e neapărat „rupt din soarele dimineții”. Pentru că acestea sunt tipare generale. Și pentru că particularul e un vector ce nu se vrea uniformizat.

Vedeți, fie că vă place sau nu, ca „verzi români” (pare că vor fi multe ghilimele în materialul ăsta, semn că lucrurile se mai spun și prin metaforă, uneori), greco-catolicii ăia de care uităm mult prea des (nu e vorba de Oradea ci de România) sunt parte din istoria noastră și și-au câștigat un continent de respect, de la cei care încă nu caută cuvântul în dexonline, pentru câteva dintre acțiunile lor de la 1700 încoace. Așezarea păturii intelectuale din Transilvania și o lecție despre cum să treci prin pușcării fără să te frângi, pentru credința ta, sunt doar două exemple mari pentru care greco-catolicii ar trebui să aibă un loc clar în manualele de istorie. Pe când nici măcar Școala Ardeleană nu mai are acest loc, întotdeauna – cum am arătat la Simpozionul „Școala Ardeleană” din 2014, din Oradea.

Eparhia Greco-Catolică de Oradea a avut și ea un rol în istoria zdrumicată a mănunchiului de trei secole ultim trecute. Nu e niciodată inutil să cităm din prezentarea pe scurt a unei instituții majore:

„În teritoriile nord-vestice ale României, românii au îmbrățișat Unirea cu Biserica Romei cu 10 ani mai devreme decât cei din Transilvania istorică, intrând pentru început sub jurisdicția spirituală a Vicarului Apostolic de Muncaci, pentru ca, ulterior, să fie preluați de Episcopia Romano-Catolică de Oradea, care a constituit pentru aceștia un vicariat. La 16 iunie 1777, prin bula „Indefessum”, Papa Pius al VI-lea înființa a doua episcopie greco-catolică românească sub titulatura „Episcopatum Graeco-Catholicum Unitum Magno-Varadiensem”, arondată până la 1853, Arhiepiscopiei romano-catolice de Strigoniu.”

„Episcopul Iuliu Hirțea (1949-1978), consacrat de Nunțul papal Patrik O’Hara, și-a desfășurat activitatea în clandestinitate. A fost și el arestat la 8 decembrie 1952, fiind eliberat doar în 1964. În acest răstimp, Eparhia a fost condusă de Pr. Augustin Egoreanu, provicar. În 1978, canonicul Coriolan Tămâian a preluat răspunderea Eparhiei. A murit în 1990, iar Sfântul Scaun a decis atunci consacrarea ca Episcop de Oradea a preotului Vasile Hossu, care a păstorit Eparhia până la moartea sa, în iunie 1997. Episcopul Vasile Hossu

(1990-1997) a reorganizat Eparhia și Seminarul. A construit o nouă biserică în cimitirul Olosig, pe care a încredințat-o franciscanilor conventuali. A redobândit clădirea Institutului Teologic și a redeschis Seminarul teologic liceal. După moartea Episcopului Hossu, ca Episcop de Oradea a fost numit Virgil Bercea, care fusese transferat de la Blaj la Oradea încă din noiembrie 1996, ca Episcop Coadjutor.”

Vorbim de eparhie cu o tradiție în spate, din vestul țării. Care a dat oameni vrednici de orice „who’s who” făcut cu bună credință, al celor ce au modelat România modernă. Care are un cuvânt de spus în peisajul credințelor din teritoriile arondate, care și-a realizat un profil social laudabil și care se luptă, în felul ei, pentru clarificarea propriului contur identitar, în contextul în care legile oferă doar teoretic fostele posesiuni ale greco-catolicilor posesorilor lor de drept, iar practicul arată o altă realitate, amară de tot. Aceasta fiind topografie dublată de hârțoage. Cât despre spirit...

Ei, și exact aici intervine filtrarea știrii. Un vicar general este „numărul doi în stat”, într-o eparhie, după episcop. (Sau, mă rog, ar trebui să fie). Este acel „cap limpede” pe care îl aveam noi, jurnaliștii, în redacție și apoi în tipografie, când încă se mai făcea presă altfel decât după ureche – ca să facem o paralelă. Este cel care știe, vrea și poate, în lumea aceasta interesantă a bisericii. Este mâna, dublată de un creier (stocare,

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

inter-relaționare, sinapse, drum neuronal, celule gliale) bun, acolo unde episcopul este sufletul, imaginea și succesiunea apostolică.

Într-o eparhie a unui cult cu o istorie mare în spate, și cu alta, ce se cerne într-un alt gen de măcinare, în față, în țara asta de credincioși fățarnici, de zi de referendum, ortodoxoizi și ortodoxoidizați, un vicar general nou, greco-catolic, e o alternativă spre așezare și normalitate. Un post cheie de unde pot și trebuie să vină idei. Nu doar spre așezarea eparhiei (sigur, antonimul e „neășezată”, dar să spunem doar că e loc mereu de mai bine) ci și pentru binele vestului țării și, în contextul instituției, spre binele moral al României. Da, mai am naivitatea de a crede că, dacă tot trebuie să avem biserici, încă, ele ar trebui să pună umărul la a readuce aminte enoriașilor lor și de o oarecare decență socială, nu doar de morala strict religioasă. (Nu, nu se suprapun întrutotul). Povestea aceea, cu aproapele care trebuie ajutat și iubit, jumătatea de mantie a Sf. Martin, peștii și pâinile lui Isus. Că dacă spun și de Sf. Maximilian Kolbe, realul, deja e prea mult...

Vă pare că aduc un univers întreg și-l leg de buletinul nou ce ocupă o funcție? Lumea e condusă prin odgoane, pârgii și răngi. Uitați-vă într-un ceas elvețian, cum se îmbucă roțițele și cum palpită toate detaliile acelea, nu des văzute, de după capac. Un vicar general nu e doar o roțiță – e un rubin, în ceasurile ce încă vor să ticăie, după moda veche, și nu sunt electronice de unică folosință. Greco-catolicii au făcut istorie în țara asta, încearcă măcar prin nume să se arate continuatori ai Școlii Ardelene și ai martirilor închisorilor și schimbă creioane de texturi diferite pentru a hașura spațiul rămas între dorință și realitate. Și e firesc să fie așa, în timpuri ce presupun căderea ușoară spre epigonic, de la ierarhie până la enoriași. Iar ranga din titlu nu e de lovit.

Am vorbit despre idei, am pomenit de rangă – să trecem și la oameni, ca să rotunjim explicația. Așadar, o instituție importantă din România, din Oradea, își schimbă CEO-ul, numărul 2 din staff. Și te aștepți la mai bine, pe o rază mare, dincolo de biserici, dincolo de oraș, dincolo de ani. Personal, pot descrie și altfel situația: un prieten schimbă pe altul – motiv de întristare față de amândoi, motiv de bucurie față de amândoi. Călugărul lui Don Orione, Florian Gui, renunță la această funcție, după zece ani – nu trădează, nu aruncă, nu întoarce spatele. Ci nu mai vrea. Păcat că nu s-a adăstat pe ne-vrerea lui, a se vedea ce-ar fi de așezat – dar unde nu s-au așezat lucruri, din '57 până acum, schimbarea nu e vietate de împlânzită. La cei 47 de ani ai săi și la o comunitate închegată, model, a Oradiei, ridicată în jurul bisericii sale dar ducând și școala după ea, fostul vicar general vrea altceva. Vrea să-și cultive grădina – de ne luăm după Candid de Voltaire.

Vine preotul Olimpiu Todorean. Preot de capelă,

de parohie, preot de oameni, „preot de preot” – de ne-am lua după „limbajul nou”. Sigur, am putea reproduce comunicatul în care se vorbește oficial despre activitatea lui de până acum. Dincolo de școli și funcții, aș vrea să vorbesc despre lucrurile pe care le cred eu importante despre părintele Olimpiu, și despre crucea pe care o are de dus.

O nouă provocare. Grea.

De câte ori sunt invitată să vorbesc despre rolul Bisericii, indiferent care o fi ea, în societate, dau cu drag exemplul Caritas-ului Eparhial, pus pe picioare și condus de Olimpiu Todorean, ani și ani. Mă interesează mai puțin ce credeți despre faptul că îmi place acest citat: „Măinile care ajută sunt mai sfinte decât gurile care se roagă.” Vă invit doar să nu îl uitați. Sigur, noul vicar general este și preot, și nu uită nimeni de această componentă. Dar, vedeți... preoți sunt un miliard (da, exagerez, poate s-o înțelege de ce). Și dau frumos cu cădelnița. Și citesc frumos din carte. Dar cei care înțeleg cum să-și locuiască pielea de preot sunt rari. Cei a căror funcție nu încetează când ies din biserică. Cei care nu văd enoriașul ca pe-o punguță cu gologani.

Am stat, serile acestea, să frunzăresc sutele de mii de poze pe care le am de la evenimente din lumea catolică. Am găsit câteva zeci, strânse în ani, cu părintele Olimpiu, de prin locurile unde ne-am întâlnit. E doar vina mea că nu am nici una (sau n-am găsit acum) cu el în straiile duminicii, cele cu strălucirea bisericii. Doar câteva cernite, în reverendă, am. În rest, am multe cu Olimpiu lângă farfuria de supă pentru care Caritas-ul Eparhial din Oradea nu întrebă pe nimeni de ce confesiune e. Am cu dosarele lângă el – pentru că și hârțogăria trebuie rezolvată. Am cu publicația susținută de el, cu clădirile pe care le ridică în beneficiul obștei, cu librăria dusă de el, cu familia lui. Da, are familie – nevastă faină, copii faini.

Nu vă speriați, bau-bau-ul cu preotul căsătorit care nu-și poate face treburile a trecut de ciurul tip MythBusters al înaintașilor Athanasie Anghel și Ino-

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

cențiu Micu-Klein. Să nu uităm că și alte eparhii au vicari căsătoriți, extrem de eficienți, iar alte culte, creștine și tradiționale, au chiar și episcopi căsătoriți, ce pot frumos să-și facă datoria, chiar și cu copii proprii pe lângă ei – a se vedea și reformații din Oradea. Părintele Olimpiu avea deja o cruce nu foarte comodă de dus atunci când a acceptat povara funcției de vicar general – și și-a implicat, frumos, și familia în acțiunile pe care le-a gândit prin Caritas. Acuma, ce e drept, de regulă genul ăsta de implicare, de ardere la două capete, te mai face și candidat bun la ulcer, uneori, dar puțini au murit intacti, nu-i așa?

Părintele Olimpiu este preotul modern, ce stăpânește și uzitează tehnologia (chiar dacă nu are cont pe Fb), ce nu intră în fibrilație când trebuie să scrie un comunicat de presă și știe să coboare biserica în stradă, ajutând și vorbind și prin asta despre cele pe care creștinii le spun că ar fi pe sus. Nu se sperie repede, nu se aprinde repede, are simțul umorului, cumpănește bine înainte de a tăia, și taie, atunci când ceva e de tăiat – nu dă zece telefoane să întrebe pe alții de ar trebui să taie oblic sau cu franjuri.

Și mai e ceva. Are logică în tot ce face. O logică sănătoasă, consecventă, prin care trece lucrurile din jurul lui, indiferent de dihotomii gen bine-rău. Le trece până găsește rezoluții. Are un gen de loialitate simplă, cordială, față de instituția din care face parte – care instituție nu înseamnă neapărat oameni, oamenii „acum”-ului, ci și idei și identitate. Are deschidere pentru prieteni – e omul pe care știu că dacă îl sun la 3 dimineața, îmi va răspunde, gândind că sigur am o problemă unde poate doar el ajuta, de-l deranjez, dându-mi credit că nu am înnebunit. Are un mod tranșant de a explica, și pentru prieteni și pentru neprieteni. Știe că poți duce un cal la apă dar nu-l poți forța să bea (spre deosebire de mine, uneori). Și a dus mulți cai la apă până acum.

De ar fi fost să stau în scaunul pariurilor, după 24 aprilie, când devenise aproape sigur că funcția pr Florian Gui va rămâne fără funcționar, mi-aș fi pus toți bănuții pe numele pr. Olimpiu Todorean, ca bun pentru a duce povestea mai departe. Am colaborat cu el în chestii faine, mereu pentru binele altora. Și chiar și în cele trei-patru momente în care mă exaspera (chestie inerentă când lucrezi cu cineva și pui suflet), i-am apreciat judecata, chiar de nu se suprapunea mereu pe a mea. Olimpiu a știut mereu când ceea ce scriam era la maxima capacității mele sau se simțeau și urme de coasă pe cuvinte – fără un nas bun e greu să conduci oameni. Poate a părut omul din umbră la multe evenimente, dar și-a cultivat o umbră bună, dătătoare de liniște și putere de muncă, pentru a brândui Caritas-ul, pentru a ridica o instituție acolo unde este ea azi.

Nu vorbesc des la modul laudativ major despre cineva, așa că să vedem și din problemele care se leagă de noul vicar-general-minune al greco-catolicilor biho-

reni și sălăjeni. Nu, n-o să trec programul lui, deși e foarte bun, așa cum sună el public. Cel pe care i-l văd neoficial e puțin altfel. În fapt, nu un program ci o schiță de activitate – cu necesități și consecințe.

Va trebui să ia la scărmanat pleiada de preoți ai eparhiei și să vadă de unde mai pot apărea surprize tip Mada, actualmente martor protejat al DNA, în procesul care îi roade viața pe nedrept episcopului Virgil Bercea. Iar acolo unde surprizele sunt deja descoperite, să aleagă o cale dreaptă pentru pedepsirea sau restricționarea hahalerelor care au împânzit locul, profitând de bunăvoința superiorilor și de problemele lor. Va trebui să insiste pe consecvență decizională. Va trebui să umble și să cunoască – ceea ce îl va face și mai mult călător în propria casă. Să pună osul la a nu ieși ciurucuri din școlile de toate nivelele aflate sub oblăduirea eparhiei. Să se ajungă la o politică transparentă legat de toate liniile de acțiune ale eparhiei – oameni potriviți pentru funcții anume, necesare, relația cu celelalte culte, problemele patrimoniale și identitare.

Cele identitare par un sac abstract. Nu sunt. Părintele Olimpiu Todorean va fi și curtat și se va și încerca măcinarea lui din partea unor instituții și grupări ce s-au obișnuit să pretindă a avea un cuvânt de spus în unele biserici. M-ar fi bucurat ca, după această numire, distinșii prieteni din Servicii și Masonerie, („și Brutus este un bărbat cinstit” – a se vedea discursul lui Marcus Antonius) să aibă măcar o răsufare cu o idee mai lungă până vor încerca să-și implementeze ideile lor, desigur – interesante, și în Eparhia aceasta. Ceea ce nu se întâmplă – cum s-a văzut deja.

Să continuăm cu naivitatea – în lucrurile spiritului, ale credinței, te aștepti ca să ai cei mai curați oameni, cei mai drepți, cei mai merituoși. Să se cearnă și să se discearnă, ca și cum Duhul Sfânt tocmai ar fi plecat de două minute și ar fi lăsat în urmă parfum de crini. Dar nu e așa. Între neașezări de diverse ranguri și geografii, noul vicar general ar trebui să încerce să redea Oradiei, Eparhiei Greco-Catolice de Oradea, locul în care era văzută, un loc de unde îți poți potrivi ceasul. Câte tone de mortar vor fi necesare pentru asta – e treaba lui... Dar mă aștept ca și el să pună osul pentru ca, „la sfârșitul zilei”, să se afle și mai mult despre „grecii ăștia care vor ceva”, cum încă sunt văzuți greco-catolicii, uneori chiar la nivel de Parlament, că greco-catolicii vor ști mai mult despre cine sunt ei și ce vor ei și, mai ales, despre ce nu vor.

Ei, acum poate înțelegeți de ce spuneam de rangă. E ranga-pârghie, nu ranga-armă. O pârghie e măcar așa de importantă ca piatra ce trebuie slobozită, ca mecanismul ce trebuie urnit. Pentru că face ca lucrurile să se miște în bună pace. Iar buna pace, firescul și armonia sunt treburi după care instituția aceasta, unde pr. Olimpiu Todorean a ajuns vicar general, tânjește, pentru a ajunge iar acolo unde ne era firesc să o știm.

Hramul mănăstirii „Preasfintei Inimi a lui Isus” din Zalău

La acest eveniment, care a avut loc, vineri 12 iunie a.c., a participat Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop de Oradea, care a fost întâmpinat de superioara mănăstirii, sora Rowena Hernandez și de părintele Alexandru Fiț, capelan al acestui lăcaș, în timp ce corul de la Biserica „Sfânta Familie” intona cântarea: „Pe stăpânul și Arhiereul nostru...”.

Programul a început la orele 18.00 cu Sfânta Liturghie, la care au concelebrat un număr de 30 de preoți, printre care pr. Valer Părău, protopop de Zalău și pr. Bodea Nicolae, protopop de Șimleu și cei doi ipodiaconi Matei Marius și Muste Gheorghe.

Fiind anul Vieții Consacrate, au fost invitate surorile și călugăriile eparhiei de Oradea. Astfel au fost prezente surorile „Minime ale Purgatorului” de la Beiuș, surorile Asunționiste și Vicenține de la Oradea, călugăriile franciscane de la Oradea, din rândul cărora cei prezenți au primit o mărturie legată de chemarea la Viața Consacrată de către părintele Tiba, după care a dat mărturie o tânără căsătorită despre intervenția și iubirea nemărginită cu care Inima lui Isus a învăluit-o.

A urmat apoi un mic recital realizat de copiii care frecventează grădinița noastră.

După acest mic program artistic a urmat procesiunea Euharistica, deschisă de copii îmbrăcați toți în alb, tineri, persoanele consacrate și tot clerul. Sfântul Sacrament fiind dus de Preasfinția Sa Virgil Bercea, urmând apoi tot poporul.

La un moment dat Preasfințitul Virgil a binecuvântat orașul cu Preasfântul Sacrament unde tot poporul s-a îngenunchiat în semn de adorație. Procesiunea s-a terminat în fața Bisericii „Sfânta Familie” și înainte de binecuvântarea Euharistică a fost intonată litania la

Sfântă Inimă a lui Isus de către pr. Daniel Bercean.

Sărbătoarea în cinstea Preasfintei Inimii a lui Isus s-a terminat cu o agapă frățească și cu sufletele pline de recunoștință fiecare s-a întors la casa sa lăudând pe Domnul căci mare este îndurarea Lui.

Comunitatea surorilor „Preasfintei Inimi a lui Isus” este recunoscătoare pentru atâtea haruri pe care Domnul le-a revărsat în fiecare dintre noi și mulțumește din inimă Preasfinției Sale Virgil Bercea pentru că ne-a dat această bucurie de-a fi în mijlocul nostru, tuturor preoților, mai ales părintelui Alexandru Fiț, care ne-a susținut și ne-a ajutat în organizarea acestui hram, persoanelor consacrate, tuturor acelor persoane care ne-au însoțit cu rugăciunea și ne-au dat o mână de ajutor pentru a-l putea lăuda și preamări cum se cuvine pe Regele inimilor noastre.

Mulțumim fiecăruia pentru că ați răspuns la chemarea Domnului.

Surorile Preasfintei Inimi a lui Isus

Parohia „Sf. Anton de Padova” din Tinca și-a celebrat Hramul

Capela Parohiei Greco-Catolice din Tinca, jud. Bihor, s-a arătat neîncăpătoare pentru credincioșii prezenți la Sfânta Liturghie de celebrare a hramului parohiei. Sfântul Anton de Padova, patronul spiritual al comunității din Tinca, a fost sărbătorit sâmbătă, 13 iunie a.c. prin celebrarea Sfintei Liturghii la orele 10.30 de

către un sobor de preoți din Protopopiatul de Holod: pr. Gheorghe Seica, protopopul de Holod, pr. Mihai Terec, parohul de Tin-

ca, Pr. Iulian Terec, cel care a redeschis parohia în urmă cu 19 ani – actualmente paroh de Dumbrava, pr. Ioan Tătar, parohul de Holod și alți preoți din împrejurimi. De la Oradea au fost prezenți rectorul și vicedirectorul Seminarului Teologic, respectiv pr. Anton Cioba și fr. Florin Bode.

Cuvântul de învățătură l-a ținut pr. rector iar la finalul celebrării euharistice au luat cuvântul pr. protopop Gheorghe Seica și pr. Iulian Terec, iar Pr. Mihai Terec a mulțumit lui Dumnezeu pentru momentele de har trăite, a mulțumit părinților prezenți, oaspeților dar și comunității parohiale, care s-a ocupat de organizarea evenimentului.

La finalul Sfintei Liturghii s-au sfințit crinii și s-a făcut rugăciunea de binecuvântare a copiilor, evenimentul concluzionându-se cu o agapă oferită de parohie.

Biroul de presă

Comunicat de presă

Enciclica Papei Francisc „*Laudato si'*”, despre grija pentru casa noastră comună”

Sfântul Scaun a dat publicității joi, 18 iunie 2015, textul oficial al Enciclicei Papei Francisc intitulată „*Laudato si'*”, despre grija pentru casa noastră comună”. Este cea de a doua Scrisoare enciclică a Papei Francisc (după *Lumen fidei* – Lumina credinței, din 29 iunie 2013) și a 323-a din istoria Bisericii Catolice. Semnată la Roma, la 24 mai 2015, în Solemnitatea Rusaliilor, în al treilea an de pontificat al Papei Francisc, enciclica *Laudato si'* este adresată nu doar catolicilor și oamenilor de bunăvoință, ci „tuturor oamenilor care locuiesc pe această planetă” (v. *Laudato si'*, nr. 3).

Documentul a fost prezentat oficial joi, 18 iunie a.c., la Vatican, în cadrul unei Conferințe de presă la care au luat cuvântul Cardinalul Peter Kodwo Appiah Turkson – președintele Consiliului Pontifical „Dreptate și Pace”; Preasfințitul Ioannis Zizioulas – Mitropolit ortodox de Pergamon, reprezentant al Patriarhiei Ecumenice a Constantinopolului; Prof. Hans Joachim Schellnhuber – fondator și director al Potsdam Institute for Climate Impact Research; Carolyn Woo – președinte al Catholic Relief Services și fost decan al Mendoza College of Business, din cadrul Universității Notre Dame din Statele Unite ale Americii.

Titlul enciclicei, *Laudato si'* este în italiana dialectală din sec. al XIII-lea, folosită în regiunea Umbria, și constituie o invocatie („Lăudat să fii, Domnul meu...”) din imnul de laudă „Cântarea creaturilor” scris de Sfântul Francisc din Assisi. Cântarea este considerată textul poetic cel mai vechi din literatura italiană. Titlul *Laudato si'* al enciclicei va rămâne în italiană în toate versiunile lingvistice în care va fi tradusă enciclica. Deși de obicei titlurile enciclicelor sunt în limba latină, în istoria Bisericii au mai existat documente pontificale cu titluri în italiană, germană ori franceză.

Papa Francisc nu este primul Suveran Pontif care abordează „problema ecologică”. Așa cum arată Papa însuși în introducerea enciclicei (nr. 3-6), Paul al VI-lea a vorbit în 1971 despre „consecința dramatică a activității necontrolate a omului” și a atras atenția asupra unei posibile „catastrofe ecologice”, subliniind necesitatea schimbării radicale a comportamentului oamenilor (în discursul la FAO, la 16 noiembrie 1970); Ioan Paul al II-lea a atras în repetate rânduri atenția că omul privește ambientul natural doar în termeni de folosință și consum și a invitat la o convertire ecologică globală; Benedict al XVI-lea a denunțat că ambientul natural este plin de răni produse de comportamentul iresponsabil al omului, cauzate „de același rău, adică de ideea că nu există adevăruri indiscutabile care călăuzesc viața noastră, și prin urmare libertatea omului nu are limite”.

Enciclica *Laudato si'* este structurată în șase

mari capitole: 1. Ce se întâmplă cu casa noastră comună; 2. Evanghelia creației; 3. Rădăcina umană a crizei ecologice; 4. Ecologia integrală; 5. Linii de orientare și de acțiune; 6. Educație și spiritualitate ecologică. Textul se încheie cu două rugăciuni, „una pe care o putem rosti toți cei care credem într-un Dumnezeu creator atotputernic, și cealaltă pentru ca noi creștinii să știm să ne asumăm angajamentele față de creație pe care ni le impune Evanghelia” (nr. 246).

În partea introductivă a textului, Papa Francisc oferă o scurtă prezentare a Enciclicei:

„În primul rând, doresc să fac o scurtă trecere în revistă a diferitelor aspecte ale crizei ecologice actuale pentru a culege roadele cele mai bune ale cercetării științifice disponibile astăzi, pentru a ne lăsa atinși în profunzime de acestea și pentru a oferi o bază concretă a parcursului etic și spiritual care urmează. Pornind de la această privire de ansamblu, voi relua câteva argumentări care provin din tradiția iudeo-creștină, pentru a oferi o mai mare coerență angajamentului nostru creștin în favoarea mediului. Apoi voi încerca să ajung la rădăcinile situației actuale, așa încât să notăm nu doar simptomele acesteia, dar și cauzele sale cele mai profunde. Astfel vom putea propune o ecologie care, în diferitele sale dimensiuni, să integreze locul specific pe care ființa umană îl ocupă în această lume și relațiile ei cu realitatea înconjurătoare. În lumina acestei reflecții aș dori să propun câteva direcții ample de dialog și de acțiune care să implice atât fiecare persoană cât și politica internațională. În fine, întrucât sunt convins că orice schimbare are nevoie de motivații și de un parcurs educativ, voi propune câteva itinerare de maturizare umană inspirate din tezaurul experienței creștine” (nr. 15).

Suveranul Pontif dorește ca această Enciclică „să ne ajute să recunoaștem mărgeția, urgența și frumusețea provocării care ni se prezintă” (nr. 15), aceea de a ocroti casa noastră comună, și adresează „o invitație urgentă de a reînnoi dialogul asupra modului în care făurim viitorul planetei”. De asemenea, Papa își exprimă recunoștința, îi încurajează și le mulțumește „tuturor acelor care, în cele mai variate sectoare ale activității umane, trudes pentru a garanta ocrotirea casei pe care o locuim împreună” (nr. 13).

Termenul enciclică vine din greacă (εν κύκλος, en kýklos, „în cerc”, adică „scrisoare circulară”), și indică scrisorile pe care Papa le adresează episcopilor și credincioșilor din întreaga lume sau dintr-o anumită națiune pe teme importante cu caracter doctrinar, moral, social, politic. Primul Papă care a utilizat termenul de enciclică pentru o scrisoare a fost Benedict al XIV-lea, în 1740.

Pr. Francisc UNGUREANU
Secretar general